

Vosa
LEGENDY O ČAJÍCH
tábor 2015 – Japonsko

Legenda o čaji Renshen

Seděl takhle jednou Nakata na zápraží svého domu ve vesničce Omišali — paprsky právě vycházejícího slunce ozařovaly jeho stařeckou tvář — když tu dostal chuť na čaj. Zašel zpět do své chaloupky, ovšem se zděšením seznal, že v jeho trublici na čaj už není ani jeden jediný čajový lístek. Chvilí přemýšlel, co udělat, ale nakonec se rozhodl:

„Co mi zbývá — vypravím se do města. Slunce sotva vyšlo, a tak když si pospíším, budu do večera zase zpět.“

Sebral všechny své peníze a vyrazil.

Cesta vedla přes les. Jak tak pan Nakata spěchal, aby byl z Omišali ve městě co nejdříve, všiml si náhle, že na mýtině mezi stromy leží nějaká dívka.

Spala, a tak kolem ní prošel po špičkách. „Zřejmě se opaluje,“ říkal si. „Je ale zvláštní, že takové mladé a pohledné děvče nemá v takovém pěkném dni nic lepšího na práci.“

Jelikož se nikde necoural, ještě před polednem byl ve městě. Jakmile se pozdravil se starými známými, hned zamířil do čajovny.

„Dobrý den, pane Nakato, dlouho jste se tu neukázal,“ pozdravil ho hned vedoucí čajovny a nalil mu toho nejlepšího čaje. A zatímco pan Nakata popíjel, klábosil s čajovnářem o všem možném — o počasí, o úrodě, o bylinách — až se nakonec řeč svezla na problémy kolem čajovny.

„Hodila by se mi v čajovně nějaká pomocnice,“ svěřil se panu Nakatovi čajovnář. „Co nevidět přijde Velký čajový svátek a čajovna bude plná po střechu; sám už ve svém věku všechny hosty obsloužit nedokážu. Nevěděl bys o nějaké, která by mi v podniku vypomohla?“

Pan Nakata se zamyslel. Nejprve chtěl říci, že ne, ale pak si vzpomněl na tu krásnou dívku, kterou potkal na lesní mýtině, a řekl, že se poptá. Pak dopil čaj, zaplatil a vydal se na cestu k domovu.

Byl už skoro doma a na onu krásnou dívku málem zapomněl, když tu vyšel na mýtinu a ona tam — jaký div — stále ležela. Hned jí pověděl o tom, co vyslechl v čajovně,

a dívka radostně souhlasila. Hned se smluvili, že se dalšího rána na mýtině sejdou, dojdou do města a dívka se tam v čajovně přihlásí do služby.

A tak se i stalo. Nakata přespal ve svém domě v Omišali, ráno se sešel s krásnou dívkou z mýtiny a vyrazili do města. Čajovnář měl z mladé pomocnice radost a hned ji přijal do služby. Nakata v čajovně pobyl skoro celý den, a když už dopil poslední šálek a chystal se k odchodu, přiběhla k němu ta krásná dívka s utěrkou v ruce a vtiskla mu do dlaně šest zlatých mincí.

„Pan čajovnář je se mnou spokojený, a tak mi hned zaplatil plat na půl roku dopředu,“ řekla panu Nakatovi. „Mně se ovšem nechce mít tak dlouho u sebe takový obnos. Vzal byste si ty peníze k sobě? Až tu dosloužím, dojdu si k vám a vyzvednu si je.“

Nakata přikývl a vydal se domů. Jak tak ale šel přes ztemnělý les, zmocnily se ho pohybnosti. S tou dívkou, říkal si, určitě není něco v pořádku.

Když došel domů, zavřel se ve svém domě, zamkl a ženě řekl: „Kdyby se někdo ptal, tak jsem v předchozích třech dnech neopustil dům.“

A dobře udělal. Nazítří přiběhl do Omišali čajovnář z města a soptil vzteky. Nakatovu ženu u vchodu odstrčil a prodral se rovnou k němu.

„Jakou jsi mi to přivedl pomocnici?“ křičel. „Po jednom dni vzorné služby zmizela i s výplatou na příštích šest měsíců a není po ní ani vidu, ani slechu. Zbylo po nich jen ve spíži několik liščích chloupků.“

Nakata ovšem dělal hloupého. „O jaké dívce to mluvíš? V předchozích třech dnech jsem nevyšel z domu.“

Čajovnář se zamračil. „Oba jste stejné lišky podšité. Ty, Nakato, jsi liška povahou, a ta dívka byla opravdová liška, která se jen přeměnila do podoby krásné dívky. Už ať tě nikdy ve své čajovně nevidím!“

A odešel zpátky do města.

Nakata se získanými penězi dobře naložil. Zakoupil nedaleko Omišali menší čajovou plantáž, na které pěstoval čaj Renshen. A jelikož v pěstování tohoto čaje vynikal nade všechny, zanedlouho se jeho věhlas rozšířil po celém Japonsku a z pana Nakaty byl boháč.

(Inspirováno japonskou pohádkou.)

Legenda o čaji Sakura Kukicha

Stalo se to, když byl císař Naro na trůně již desátým rokem. Jeho žena, císařovna Čgaer, náhle onemocněla, a žádný z dvorních felčarů jí nedokázal pomoci. Zavřela se do nejzastrčenější komnaty, zatáhla za sebou černé závěsy a málokoho k sobě vpustila. Sjížděli se učenci z celého Japonska, aby záhadné nemoci přišli na kloub, ale žádný neporadil. Až jednoho dne, když byl císař docela zoufalý, se nechal jeden učenec slyšet, že prý by mohl zabrat čaj ze slunečních paprsků.

O takovém čaji císař v životě neslyšel, a ani na největších tržišťích hlavního města nebyl takový druh k dostání. Svolal tedy proto skupinu tří svých dobrodruhů a pravil k nim:

„Vydejte se natrhat mi něco slunečních paprsků, aby z nich v kuchyni mohli uvařit čaj a pomoci tak mé nemocné ženě, vaší císařovně.“

Dobrodruzi se císařově přání velice podivili, ale nelenili. Jako první vyrazil ten nejpohotovější, který si zabalený batoh nosil všude s sebou.

Vydal se směrem k západnímu pobřeží. Usoudil totiž, že nejlepší chvíle na to, otrhat slunci pár paprsků, bude, když bude unaveno po celém dni skloněno nad obzorem.

Po několika dnech, když už konečně stanul u mořských dun, potkal dobrodruh zvláštního staříka. Stařík se mu představil jako pan Óšima a řekl, že je rybář. Pozval ho na oběd do své rybářské chýše a pravil k němu:

„Vím, kdo jsi: jsi jeden z císařových dobrodruhů a hledáš, kde bys mohl natrhat sluneční paprsky. Mořské vlny mi ledacos pověděly. Myslím, že ti mohu pomoci.“

Dobrodruh vzhlédl od své porce makrel: „Ano?“

„Přesně tak. Má pomoc však nebude zadarmo. Budu po tobě chtít, abys splnil nelehký úkol. Nejprve se však pořádně posilni.“

Dobrodruh učinil, jak mu Óšima řekl. Jakmile dojedl, zavedl ho starý rybář do zastrčeného kouta své chýše a ukázal mu velikou knihu.

„V této knize,“ pravil, „je ukryta moudrost starých věků. Protože ale kniha pochází z velmi starých dob, je psaná tajným písmem, které už jsme já i mí předkové dávno zapomněli číst. Rozluštíš-li je, natrhám ti sluneční paprsky na čaj.“

A tak dobrodruh hloubal. A hloubal jeden den, hloubal druhý den. Rybář Óšima mu každý den přinášel k obědu čerstvé ryby. Dobrodruhu však ani jejich jemné maso nepomohlo k tomu, aby staré písmo rozluštil.

„Vidím, že jsi v koncích,“ pravil k němu Óšima třetího dne při obědě. „Vrať se tedy domů, dobrodruhu, zřejmě nejsi hoden toho, abys na sluneční paprsky dosáhl.“

Dobrodruh si povzdechl a vydal se zpět do hlavního města. Do císařského zámku se, zahanben, už nikdy nevrátil.

Jen chvíli po prvním dobrodruhovi vyjel dobrodruh druhý, jemuž zabralo chvíli, než okoval svého koně. Po zralé úvaze se vydal k východnímu pobřeží japonských ostrovů: domníval se, že otrhat slunci jeho paprsky bude nejsnadnější, když bude po ránu ještě rozespale.

Prošel tedy strastiplnou cestou a stanul tam, kde východní vody omývají japonské břehy. Protože měl hlad, zabušil na dveře jedné zapadlé rybářské chýše. Přišel mu otevřít zarostlý rybář, který se představil jako pan Óšima.

Ano, byl to tentýž pan Óšima, jako se kterým se první z dobrodruhů setkal na západním břehu. Jak je to možné, to se mě neptejte, ale je to pověst z dávných dob, a v dávných dobách se děly ještě roztodivnější věci.

„Vím, co hledáš,“ pravil Óšima k dobrodruhovi. „Chceš natrhat něco slunečních paprsků a přinést je do císařského zámku, aby tam z něj mohli uvařit čaj pro nemocnou císařovnu.“

„Přesně tak,“ podivil se dobrodruh, a s chutí se zakousl do šťavnaté makrely.

„Dovedu ti pomoci,“ pokračoval Óšima, „ale nejdřív musíš pomoci ty mně.“

Když dojedl, odvedl Óšima dobrodruha do kouta ke staré, zaprášené knize. Pravil k němu to samé, co k prvnímu dobrodruhovi — nechal ho, ať z knihy vyčte staré tajemství — a pak ho opustil a šel na ryby.

Dobrodruh se s knihou mučil dva dlouhé dny, ale když potřetí zasedl s panem Óšimou ke společnému obědu, mohl mu sdělit radostnou novinu:

„Prolomil jsem to staré písmo, pane Óšimo. V té staré knize jsou sepsána dávná moudra o lásce, moudrosti, stáří, dospívání, dochvilnosti, zdvořilosti, čistotnosti a mnoha dalších důležitých vlastnostech.“

Pan Óšima se zaradoval: „Výborně! Co nejdříve mne v nich naučíš číst! Co je ale naléhavější,“ dodal, když na jazyku poválel chutné rybí sousto, „potřebuji vyspravit rybářskou síť. Potrhala se mi dnes na moři a bez ní rybařit nemohu. Až ji spravíš, natrhám ti slunečních paprsků, kolik jen budeš chtít.“

A tak se druhý z dobrodruhů pustil do zašívání sítě. Nutno říci, že mu to příliš nešlo. Jeho tlusté prsty nedovedly uvázat sebejednodušší uzlík, a tak síť ještě spíše potřhal, než aby ji vyspravit. Když se k němu pan Óšima po svém odpoledním spánku vrátil, našel ho do sítě od hlavy až po paty zamotaného a svázaného.

Pomohl mu se ze sítě vymotat ven a pak k němu pravil: „Zklamal jsi mě, dobrodruhu. Jelikož jsi nedokázal vyspravit mou síť, zajisté ani nemůžeš čekat, že ti ukážu, kde natrhat sluneční paprsky.“

Dobrodruh to se slzou v očích musel uznat. Vydal se tedy smutně domů, a stejně jako prvního dobrodruha už ho v císařském paláci nikdy neviděli.

Třetí dobrodruh na to šel od lesa: vydal se na jih. „Vydám-li se tam, kde slunce před den svítí nejsilněji, budu mít největší šanci mu pár paprsků otrhat,“ řekl si. A tak po několika dnech docestoval až na poslední jižní mys japonských ostrovů.

Smrákalo se již a náš dobrodruh byl hladový. Zabouchal tedy na dveře zašlé rybářské chýše. Otevřít mu přišel náš starý známý: rybář Óšima.

Je vám asi jasné, že moc dobře věděl, oč dobrodruhovi kráčí, a přislíbil mu ve věci slunečních paprsků výpomoc.

Nejprve musel rozluštit stará moudra z tlusté, dávnými znaky psané knihy. S tím si třetí dobrodruh hravě poradil, neboť se v luštění neznámých písem denně cvičil. Ani další úkol — vyspravit potrhanou síť — mu nezpůsobil větší potíže; prsty měl čilé a obratné. Teprve když mu pan Óšima druhého dne při obědě předestřel třetí úkol, trochu se zarazil:

„Ryby se mi ojedly,“ pravil rybář, „vystopuj mi nějakou zvěř, co se potuluje po břehu, zab mi ji a opeč. Když toto splníš, slibuji, že ode mne dostaneš několik náručí slunečních paprsků.“

Dobrodruh zaváhal, ale nakonec se pustil do práce. Zavzpomínal, jak se v knihovně císařského paláce zabýval studiem rozličného zvířectva a rozeznal tak tedy mezi mnoha stopami v pobřežním písku stopu králíka.

Vystopoval ho až do nedalekého hájku, stáhl z kůže a chutně ho pro rybáře k večeři upravil.

Óšima byl spokojen: „Tak chutnou pečení jsem už dlouho neměl,“ řekl. „Chvilku si teď odpočiň. Já mezitím otrhám sluneční paprsky a svážu ti je tak, aby se ti dobře nesly.“

Dobrodruh usnul, jako když ho do vody hodí. Zdálo se mu o tom, jak rybář Óšima šplhá po dlouhém žebříku vzhůru a ladnými pohyby slunci sklánějícímu se nad obzorem otrhává několik paprsků.

Když se probudil, zjistil, že už není v chatrči rybáře Óšimi. Byla už tma a chatrč i ten podivný pán oba kamsi zmizeli. Jediné, co na pobřeží zbylo, byl úhledně sbalený balíček čajových lístků, stejně zlatých jako sluneční svit.

Dobrodruh se dovtípil, že to jsou dozajista ty sluneční paprsky, které pan Óšima v jeho snu otrhal slunci. I zaradoval se a vydal se s nimi rovnou do císařského paláce a rovnou do kuchyně, kde poručil, aby z nich udělali čaj a donesli ho císařovně.

Zprvu dobrodruhovi nikdo příliš nedůvěřoval, ale jakmile císařovna Čgaer z hrníčku s čajem usrkla, co nevidět pookřála a jejím tvářím se vrátila zdravá barva. Stačilo pár dalších doušků, aby císařovna vstala z lůžka a na pokořenou nemoc už ani nepomyslela, takové účinky ten sluneční čaj měl.

Třetí z nájemných dobrodruhů byl povýšen na císařského nindžu a od té doby zastával jen ty nejvybranější a nejsložitější úkoly. Císařovna už od té doby ani jednou nezastonala.

Zbylé listy slunečního čaje zasadili v zahradě císařského paláce; rostou tam dodnes a kdykoli někdo zastoná, může si jich přijít natrhat, co hrdlo ráčí.

Jen starého rybáře Óšimu už od té doby nikdo neviděl, ani o něm neslyšel.

(Volně inspirováno japonskou pohádkou.)

Legenda o čaji Ti Kuan Yin

Dvěma starým rodičům se v horské chaloupce narodil maličký synek, kterému dali jméno Isimbosi. Byl tak maličký, že sotva unesl drobnou jehlu na šití a mohl ji směle používat jako kopí — hotový Paleček. I jemu, stejně jako všem ostatním japonským dětem, vyprávěli již odmala rodiče legendu o obru, který přebývá dole při východním pobřeží a má kouzelné kladívko, které vykonává divy. Isimbosi se však od ostatních nelišil pouze svou výškou: na rozdíl od svých větších kamarádů byl i neobyčejně statečný, a tak, jakmile dosáhl věku deseti let (ani tehdy však nebyl větší než dlaň), prohlásil, že jde obra s kouzelným kladívkem hledat, sbalil se a vyrazil na cestu.

Rodiče ho všemožně odrazovali, on se však nedal a šel, aby pro ně od obra vydobyl kouzelné kladívko. Udělal si loďku z ořechové skořápky, své kopí z jehly připnul na záda, nasedl na horskou bystřinu a nechal se unášet proudem až k dalekému moři.

Různé říčky a řeky ho donesly až k planinám při východním pobřeží. Obr s kouzelným kladívkem byl již z dále vidět: bylo to mohutné tlusté stvoření a právě spalo, opřeno o jednu ze skal při hranici moře. Isimbosi se rozhodl, že ho překvapí. Vyskočil ze své loďky a doplavil ke břehu, načež na ono mohutné skalisko, o které byl obr opřen, vyšplhal a skočil mu do houštiny jeho kadeřavých pačesů. Chtěl opatrně slézt až k ruce, ve které držel obr ono kouzelné kladívko, ale když se před obrovo čelo konečně dostal k jeho velikánskému křivému nosu, omylem ho trochu polechtal svým kopím. Obr zneklidněl, zavrtěl se a zazíval. Isimbosimu to k jeho neštěstí zrovna na odrově mastném nose podkluzlo, a tak chtě nechtě spadl přímo do obrovy dokořán otevřené pusy. Než se nadál a stihl se mezi obrovitými zuby rozkoukat, obr však ústa zase zavřel a — světe, div se — milého Isimbosiho spolkl jako malinu.

Náš malý kamarád však nelenil, a i v žaludku si jako vždycky věděl rady. Stáhl ze zad svou jehlu, a jako kopím s ní začal bodat do stěn obrova žaludku.

Ten se probudil, zařval bolestí a počal horečně přemýšlet, čím by to mohlo být — nic špatného přeci nesnědl. Nedokázal na to přijít a píchání se z jeho žaludku ozývalo stále častěji a častěji. Uvažoval, jak se tedy bolesti nejlépe zbavit, a nakonec se rozhodl: Nabral zhluboka vzduch do plic a vši silou vydechl. Proud vzduchu vymrštil i Isimbosiho, který přistál na pláži o několik metrů dál. Nelenil však ani tehdy: znovu vzal do ruky své kopí

a obrovi svým tenkým hláskem pohrozil: „Vydej mi své kouzelné kladívko, sic tě trest nemine!“

Obr se ulekl a ze strachu před další bolestí vzal raději nohy na ramena. A jak tak dusal a utíkal co nejdále a pryč, vypadlo mu z ruky kouzelné kladívko a zapadlo kamsi do vysoké trávy na horských stráních.

Isimbosi následoval obrovy kroky, jenže ať hledal jak hledal, kouzelné kladívko zarostlé travou už nikdy nenašel. Na místě, kde se však zdálo nejpravděpodobnější, že kladívko leží, vyrašilo po čase několik trsů čajových lístků. Místní lidé je začali sbírat a zasazovat a zanedlouho se tento posvátný čaj, pro nějž se vžil název Železná bohyně milosrdenství, rozšířil po celém Japonsku — i dnes ho najdete v každé lepší čajovně.

Legenda o čaji Genmaicha Kyoto

Žil byl v přístavním městě jeden poslíček. Pro vyhlášenou rychlost, se kterou se dokázal proplést městskými uličkami, najímali si jej zhusta bohatí velmoži, aby jim doskočil tam a tam či předal zprávu tomu a tomu jeho příteli.

Jednoho odpoledne zavolal si našeho poslíčka bohatý hostinský, dopředu mu zaplatil měďák a spustil: „Tehle kufřík si u mne zapomněl čínský obchodní cestující. Utíkal do přístavu, aby stihl svou loď, která odplouvá hodinu před soumrakem. Stihneš to ještě?“

Poslíček přisvědčil, vzal kufřík a už uháněl. Prosmykl se širokými bulváry, proběhl náměstí. Když se blížil k přístavu, zahlédl najednou zvláštní sročení lidí. Přišel blíž, a pak to také uviděl — na rohu stál kouzelník a předváděl svá čísla.

Jeho kousky byly neuvěřitelné. Sundal si buřinku, ukázal ji publiku, aby se přesvědčilo, že je prázdná, pak nad ní zatočil šátkem a vytáhl z ní svazek květů, jež pak daroval nejsličnější dívce v davu. Pak požádal nejslušněji oblečeného pána, aby mu půjčil měďák, a strčil si ho do dlaně. Než se kdo nadál, doširoka se rozpřáhl, načež mu měďák z levé ruky zmizel — zato se objevil v pravé. Lidé nadšeně tleskali a počali do kouzelníkovy dlaně házet další a další měďáky. I náš poslíček zalovil v kapse, jestli by se nějaký drobák nenašel, když tu uslyšel zadunění lodního zvonce a věděl, že je zle.

Rozběhl se k molům, nicméně bylo pozdě — plachetnice mířící k čínským břehům byla už pořádný kus od břehu, a nic nepomohlo ani mávání, ani poslíčkův zoufalý křik.

Poslíček nevěděl, co počít. Za svou práci už dostal předem zapláceno, nemohl tedy přeci kufřík jen tak někde pohodit. Utíkal tedy rychle za strážcem přístavu.

„Máš štěstí,“ pravil k němu starý, moudrý muž. „Další loď do Číny odplouvá už zítra. Když mi dáš patnáct zlatých, mohu tě na ni zapsat.“

Kde by ale náš poslíček vzal patnáct zlatých. Celou svou zlou situaci strážci přístavu vyložil. On se dlouze zamyslel a pak mu nabídl:

„Jestli chceš, mohu ti po setmění pomoci se schovat v podpalubí lodi mezi nákladem. To si ale pamatuj, než přistanete v Číně, musíš být tiše jako myš, a kdyby tě našli, hlavně nesmíš prozradit, že jsem ti pomohl.“

Poslíček souhlasil, neboť aby zachránil svou čest a kufřík neznámu cestujícímu dovedl, byl ochotný obětovat cokoli. A tak se i stalo.

Plavba byla krušná. Do podpalubí zatékalo a náš poslíček byl nejednou málem odhalen. Živil se jen suchary z beden, které byly kolem něj, a do Číny dorazil pořádně vyhládlý. Když zakotvili, počkal do setmění a pak vylezl. Uchýlil se do přístavní krčmy, sedl si do rohu, aby ho co možná nikdo neviděl, a sledoval bzukot v lokále.

Nebyl však tak nenápadný, jak se domníval. Netrvalo dlouho a číšník na něj uhodil:

„Co tady děláš? Buď se pusť do večere, nebo táhni o dům dál. Pro takové, co se sem jdou jen schovat před deštěm, ale útraty si nehledí, zde místa nemáme.“

Poslíček hostinskému popravdě vypověděl celý svůj příběh a vše doložil malým kufříkem, který stále svíral v dlaních. Hostinský se zamyslel. Nejprve si říkal, že bude nejlepší nahlásit černého pasažéra námořní gardě, aby s ním po svém zatočila, pak se ovšem rozvzpomněl na muže, jemuž zrána nesl snídani, a jeho srdce se obměkčilo.

„Muž, který je u nás ubytován, si dnes ráno stěžoval, že na japonských ostrovech zapomněl jemu drahý kufřík,“ pravil. „Pojď, dovedu tě do jeho pokoje.“

Došli spolu do podkroví. Onen obchodní cestující tam stále byl a byl skutečně velmi potěšen, když se se svým milovaným zavazadlem znovu shledal. Číšník ho s poslíčkem zanechal chvíli o samotě.

„Díval ses cestou, co v tom kufříku je?“ ptal se obchodní cestující, a když se poslíček dušoval, že ne, otevřel ho.

„Je v něm zásoba mého oblíbeného čaje, přímo z jedné vyhlášené japonské plantáže. Vozím ten kufřík všude, kam se jen hnu, protože bez poctivého čaje prostě nevydržím. Dnes k snídani jsem musel pít tu zdejší čínskou břečku a řeknu ti, že jsem to číšníkovi pěkně vytmavil.“

Poslíček se smál a byl rád, že to tak dobře dopadlo. Už se chtěl hotovit ke zpáteční cestě, když však seznal, že příval dnešních překvapení ještě není u konce. Onen obchodní cestující ho totiž na zpáteční cestu vybavil nejen patnácti zlatými, aby se nemusel zase schovávat v podpalubí, ale i několika váčky toho velice chutného čaje.

„Stačí ho zalít horkou vodou a nechat chvíli polouhovat,“ poučil ho. „Přece se musíš taky něčím zahřát,“ dodal, kdyby chtěl poslíček náhodou protestovat.

A tak se náš poslíček vrátil zpátky do Japonska. Pln dojmů a zkušeností z daleké Číny se vrhl zase zpět do své náročné práce a celé dny běhal se vzkazy tam i zpět, nicméně ani trochu si nestěžoval. Mohl si přece každý večer ve své těsné komůrce, ve které přebýval, uvařit výtečný čaj Genmaicha Kyoto, který dostal od čínského obchodního cestujícího.

Legenda o čaji Taipei

V jedné staré japonské provincii žil byl lakotný, vypočítavý místodržící, který měl krásnou dceru. Za jejím půvabem se sjížděli šlechtici z celého Japonska, kořili se jí a poníženež žádali o její ruku. Ona však každého s úsměvem odmítala a lámala jedno bohaté mladické srdce za druhým, neboť vskrytu duše svou ruku již dávno zaslíbila zahradníkovi, který se jejímu otci staral o květinové záhony.

Jednoho deštivého dne se přihodilo, že se překrásná dcera místodržitelova pojednou rozstonala neznámou nemocí. Dvorní lékař, který v zámku pobýval, si s dceřiným onemocněním nevěděl rady. Lakomý místodržící se rozzlobil, zavřel je do šatlavy a nechal po celé zemi rozhlásit, nechť se všichni lékaři co nejdříve sjedou do jeho zámku.

Ubytoval je v zámecké zahradě. Roztržití felčari pošlapali všechny květiny, o které se zahradník staral; zahradníkovi to však bylo jedno, protože poslední dobou už měl oči jen pro překrásná, ač nemocná líčka své nejmilejší, místodržitelovy dcery.

Sluha všechny učené pány brzy zrána probudil a dotáhl do veliké zasedací síně, kde k nim místodržící promluvil: „Má dcera je nemocná. Seřadte se, drazí lékařové, na dvoře podle svého stáří. Postupně si každého z vás zavolám. Kdo dokáže mou dceru vyléčit, ten bude bohatě odměněn, kdo selže, ten bude do rána o hlavu kratší.“

Sluha všechny učence zase vystrkal ven, kde se, ustrašeni, začali řadit podle délky svého vousu. Místodržící si zatím uvnitř mnul ruce, jak hezky to vymyslel. Nebylo by pro něj vůbec dobré, kdyby jeho dceru zákeřná nemoc skolila — přišel by totiž o velké věno, které by z jejího sňatku dozajista plynulo. Ještě sluhovi nakázal, aby každému felčarovi připravil šálek čaje, a už byl čas zavolat prvního, aby přistoupil k lůžku nemocné dívky.

První, nejmoudřejší z lékařů s nejdelším vousem však krásné dívce nepomohl. Vyzkoušel všechny medicíny, o kterých v životě slyšel, vyzkoušel i ty, o kterých v dalekém mládí četl v dávno zapomenutých cizích svitcích, ale nic nezabralo, a tak ho nechal místodržící zavřít do šatlavy a dřív než kohout ráno zakokrhá, byl o hlavu kratší.

A tak to šlo i se druhým, i se třetím lékařem, a nejen s nimi. Každého ze shromážděných šestasedmdesáti lékařů nejprve místodržící pohostil šálkem čaje, ale když jeho dceři nic

nepomohli, uvrhl je do kobky a nechal setnout. Dívka byla stále neduživá, dokud se ve dveřích neobjevil lékař sedmdesátý sedmý.

Čaj vypil dvěma hlty a hned se vrhl k dceřinu lůžku. Proklepával její tělo různými kladívky, poslouchal šelest jejího srdce, podával rozličné tablety a injekce. Ani jemu však jeho znalosti nebyly nic platné — dívka ani nezvedla hlavu, ani neotevřela oči, pořád jen hořce vzlykala z horečného snu. I rozzlobil se místodržící a pravil: „Do vězení s tebou! Než se den se dnem sejde, budeš o hlavu kratší!“

Lékař, jehož vous už nebyl vůbec dlouhý, se však vymanil ze sevření stráží a než ho naposledy srazily k zemi, vykřikl: „Proklínám celé tvé panství. Proklínám ten čaj, kterým jsi mě pohostil. Proklínám pytel, ze kterého je to listí vzato.“

Místodržitelovi strážci už jej vlekli do temné kobky, když ještě zvolal: „Ať každému dobrému člověku, který se toho čaje napije, ode dneška přeje štěstí. Ale na každého zlého člověka, který by si ho dal třeba jen hlt, ať se lepší smůla a zloba!“

To byla lékařova poslední slova. Nad ránem byl stát.

Pár dnů poté dcera pookřála a do týdne už byla zase zdravá jako rybička. Zahradník z toho měl velkou radost, jejich společné štěstí však netrvalo vůbec dlouho. Než byl měsíc pryč, zahradník byl odvelen na vojnu — odvezli si ho do císařské armády v Kyotu.

Jakmile byl zahradník na vojně, usmyslel si místodržící, že musí dceru provdat. Sezval vhodné ženichy, nechal všechny ty bohaté pány, aby se jeho dceři dvořili, ale jednoho ženicha už jí předem sám vybral — toho nejbohatšího, ač trochu šeredného pána z jižních provincií. Když však se svým plánem seznámil dceru, celá zbledla a postavila si hlavu.

„Vezmu si jen toho, který vzejde z opravdového šavlového zápasu!“ řekla, protože doufala, že se snad do té doby vrátí její milý zahradník zpátky z vojny.

Lakotnému místodržícímu zatrnulo, ale i teď si dobře poradil. Usmyslel si, že konečně použije onen čaj, který mu od té doby, co ho jeden z felčarů proklel, ležel úplně vzadu ve spízi, a než svolal pány k velkému šavlovému turnaji, nakázal sluhovi, aby jej uvařil

do dvou tuctu konvic. Každého pána nechal, aby před soubojem svůj šálek vypil až do dna.

Až na jednoho. Místodržící byl totiž vykutálený pán, a tak svému oblíbenci z jižních provincií nalil čaj z jiné konvičky, ve které byl čaj dočista obyčejný.

A jelikož felčarova kletba doopravdy platila, přilepila se při soubojích na všechny dceřiny nápadníky obrovská smůla — všichni to totiž byli křiví lidé, kterým záleželo jen na penězích a na tělesné kráse, co se pravdy a lásky báli jako čert kříže. Všem tedy prokletý čaj přinesl smůlu, sami se svými dýkami do břich bodali, zatímco pán z jižních

provincií spolehlivě kosil jednoho protivníka za druhým.

Touže dobou skončila zahradníkovi služba v císařské armádě, a co mu jen nohy jeho koně stačily, cválal zpátky domů. Když se však vracel, již z dálky se mu nic nechtělo líbit — cesty byly zorané spoustou koních kopyt, a tak si hned řekl, že to určitě místodržící zase pořádá nějaký sjezd. Poptal se tedy raději v nejbližší vesnici a dobře udělal — dozvěděl se hned, jak se to má s dcerou místodržitelovou, jejím vdáváním a s tím prokletým čajem. Rozhodl se, že už se zpět nevrátí jako zahradník, ale že se u dvora přihlásí o službu jako pomocník v kuchyni, a tak i učinil. Jelikož všichni místodržitelovi kuchtíci měli se sycením všech těch hladových zápasících krků plné ruce práce, hned ho přijali.

Náhoda tomu chtěla, že hned třetí den po svém přijetí onemocněl jeden z vrchních číšníků a náš zahradník dostal za úkol rozlévat čaje v hlavní síni.

Za tu dobu se toho stihlo mnoho udát — nejbohatší pán z jižních provincií mezitím porazil všechny své protivníky, kteří se museli napít smolného čaje, a teď už se spolu s místodržitelem, který pro něj celý ten podvod se dvěma různými čaji vymyslel, chystal na velkou svatbu. Zahradník tedy sebral rozum do hrsti, aby vymyslel, co teď, a hotov s tím byl zanedlouho. Místodržiteli i pánovi z jihu nalil čaj smůly, který okořenil tak, že nic nepoznali.

Pak už to bylo jednoduché: Odběhl za humna, kde se v polích převlékl. Z cestovního vaku vytáhl své nejlepší šaty a zase se vrátil do místodržitelova zámku, kde se přihlásil jako další dceřin nápadník.

Místodržiteli se to příliš nelíbilo — myslel si, že každý, kdo se snad chtěl ucházet o ruku jeho dcery, je už zabit, a že už bude mít klid — ale pak souhlasil a zahradníkovi nalil čaje. Neměl to však dělat — prokletý čaj měl totiž na dobrosrdečného zahradníka přesně opačný účinek, než na všechny prolhané držgreše, kteří se o místodržitelovu dceru zajímali kdy dříve. Jen co souboj začal, pán z jižních provincií už byl na lopatkách a s dýkou na krku prosil zahradníka, aby ušetřil jeho život.

Zahradník měl dobré srdce, a tak po krátkém přemýšlení pána nakonec propustil. Ten na nic nečekal a rozběhl se pryč a s ním i onen lakomý místodržící. Utíkali směrem k Východním bažinám a oba cestou ztratili boty i kimona, jelikož je jakožto zloduchy měl stále v moci onen prokletý čaj.

Zahradník a místodržitelova dcera měli slavnou svatbu. Čaj, který jim tak pomohl, zasadili vedle svého zámku a pěstují ho tam dodnes.

Legenda o čaji Darjeeling

Hošino byl kupec. Cestoval od města k městu a handloval vším, co mu přišlo pod ruku, čajovým listím však nejraději. Stejně jak mívaly dobré, přicházely na něj čas od času i zlé časy, a jedna z těch těžkých dob dolehla na Hošina právě v těch chvílích, kdy prožil tento příběh.

Cestoval zrovna pěšky až do dalekého Kyota, aby se tam poohlédl po něčem levném, co by se dalo na jihu draze prodat, a měl v kapse jen posledních pár zlatáčeků, když se před ním na cestě horským průsmykem objevil stařík.

„Je mi zima, již dva dny jsme neměl nic v ústech a jsem všecek prokřehlý,“ pravil k němu. „Nemáš něco, čím bys mě zahřál?“

Hošino měl málo a sám se chystal u nejbližšího hostince dát na žebrotu, ale měl dobré srdce, a tak rychle prořadil všechny záhyby svého kabátu. A přece jen — našel poslední, malý váček s listím čajovníku. Hned tedy rozdělal oheň a v malém kotlíku dědovi čaj uvařil.

„Děkuji ti, Hošino,“ pravil stařík, jen co dopil a trochu pookřál. „Až budeš někdy potřebovat pomoci, stačí mne zavolat,“ dodal a — bylo to skutečně tak, i když to pak Hošinovi nikdo nevěřil — zmizel.

Kupec tedy pokračoval dál. Neušel však ani míli — měl už hrozný hlad — když na horské křižovatce narazil na dalšího člověka.

Muž byl mladý a Hošinovi se představil jako Tengo. Svěřil se mu, že prý je také kupec a že mu zrovna štěstí přeje.

Když společně kráčeli k horskému hostinci, kde se chtěli zdržet na nocleh, dlouze se spolu zapovídali. Hošino si Tengovi dlouho stěžoval, jaká neštěstí ho teď při všech obchodech stihla, a že málem prodělal kalhoty.

Jak to Tengo slyšel, hned Hošina velice politoval, a když se v poledne zastavili na skrovný oběd, rozhodl se, že ho obdaruje. Vytáhl ze svého vaku naducaný pytlík s drahým čajem ze západního pobřeží, a ačkoli protestoval, Hošinovi ho vnutil.

Šli pak společně dál, když tu se Hošinovi stala další podivná věc. Jak se blížili k hostinci a kolem přibývalo chalup, dalších pocestných i četníků, zmizel mu náhle Tengo v polovině rozhovoru z očí. Někam se zkrátka vypařil, zřejmě odešel do lesa či se začal vracet zpět po cestě, která se horami vlnila ze strany na stranu, zkrátka v jednu chvíli byl vedle něj a v druhou už někde pryč.

Hošino si to nedovedl vysvětlit, a tak zapadl do prvního hostince, který se mu naskytl, navečeřel se a chtěl se co nejdříve natáhnout, protože měl všeho toho mizení plné zuby. Než jej však číšník odvedl na půdu, kde v chatě poutníci trávili noc, drze se ho otázel:

„A máte čím zaplatit? Víte, kolikrát se nám stalo, že si u nás podobný pobuda jako vy pohodlně ustlal, a ráno se nám vysmál, že má kapsy prázdné.“

Hošino se usmál pod vousy a vytáhl pytel vzácného čaje od Tenga. Už už jím chtěl zaplatit a poručit si ještě alespoň dva chody, když tu z rohu krčmy vyskočil vysoký četník, zakřičel „To je on!“ a Hošinovi nasadil pouta.

Jak se dozvěděl v tamní šatlavě, čaj byl kradený. Nesl ho právě do té krčmy jeden kupec, kterého ale na hřebeni přepadli, zabili a oloupili. A Hošino teď měl být místo Tenga tím hledaným vrahounem.

Myslel si, že je s ním amen. Než ho vedli k výsledku, vzpomněl si však na onoho kouzelného dědečka, kterého potkal prve. Jen na něj pomyslel, už před ním v cele stál.

„Neboj se, něco už vymyslím,“ řekl, zamčenými dveřmi se protáhl do strážnice, kde pochrupávali dva horští četníci, a hned na ně spustil: „Za zatáčkou se v průsmyku utrhł povoz s koňmi! Vůz i zboží se rozlétalo po celé rokli, kočí jako zázrakem přežil, ale je těžce raněn!“

Dřímota obou strážníků byla rázem ta tam a oba se z četnické stanice vyřítili do okolní mlhy a lezava. Staříkovi už jen zbývalo se po špičkách připlížit za jejich stůl, najít ten správný klíč, pustit Hošina ze šatlavy ven a po anglicku zmizet.

Následující dny byly pro Hošina krušné — musel se schovávat po jeskyních a jiných temných zákoutích hor, aby jej četníci neodhalili. Náhoda — nebo snad opět kouzelný stařeček — tomu chtěli, že Hošinovo strádání nemuselo trvat vůbec dlouho.

Tengo, který se musel své vzácné kořisti zbavit, aby zahladil stopy, to totiž bez loupení znovu dlouho nevydržel, a tak jej četníci dopadli, když se chystal oloupit obchodní družinu v podhůří. Trochu ho v cele potýrali hladem a zimou a on se tak nakonec přiznal ke všem svým zločinům, které kdy spáchal, a Hošino se tedy mohl opět s čistým svědomím vydat do Kyota.

Ze zabaveného čaje, který jim v horské chatě zůstal, vařili pro své hosty ještě dlouho delikátní doušky, a ona nocležna byla touto specialitou ze západního pobřeží po léta proslulá. Ani Hošino se tam nikdy nezapomněl zastavit na pár doušků, pokud měl zrovna cestu do hor.

Legenda o čaji Kajitsu Ocha

Vysoko v horách živořila kdysi dávno početná rodina jménem Hoga. Sytit spoustu hladových krků však nebylo pro hlavu rodiny, starého Hošina, vůbec jednoduché, a tak se jednoho dne přihodilo, že už děti neměly co jíst, protože pole toho roku zrovna nenesla úrodu.

I co měl Hošino dělat. Ze zoufalství vytáhl ze dna truhly posledních pár čajových lístků, zasadil je před chalupou, zkropil vlastním potem a doufal, že alespoň z nich něco vyroste.

Jeho přání se vyplnilo, dříve než se nadál. Jakmile se ráno probudil, otevřel svá nevyspalá ústa údivem, protože čajové lístky před jeho domem obrazily a před noc vyrostlo čajových lístků na několik set.

Hošino se zaradoval, vzal nůž, všechny lístky osekal, svázal do tlumoku a vydal se přes hory a přes údolí do vesnice na trh.

Dole ve vsi ovšem o čajové listí nikdo nestál — bylo zrovna před velkým svátkem, a tak si všichni na tržišti hleděli raději rozličných cukrátek nebo pentlí, než nějakého čaje, kterého měl každý doma dost a dost. Hošino tedy zesmutněl a chtěl odtáhnout s prázdnou zase domů, když tu k němu přistoupil nízký, vousatý muž, jež v ruce držel ptačí klec.

„Koupím ten pytlík čaje,“ pravil tiše. „Nemám ale peněz nazbyt, mohu ti za něj nabídnout jen tohoto opeřence.“

Pták byl hezký, měl rozličná barevná pera, a Hošino už se nezdráhal — vzal by zavděk čímkoli. Ptáčka v kleci ještě rád přijal. Když je hlad... No, co si budeme povídat.

Nezdráhali se, a tak byl obchod rychle uzavřen a každý si šel zase po své práci — stařík se vytratil neznámo kam a Hošino se vydal zpátky do hor. Když se vrátil domů, celá jeho rodina už spala. Postavil tedy klec na okno a bez večere se přidal k nim.

Jakmile se ale ráno probudili, nevěřili vlastním očím — klec byla prázdná. Hošino sice všem hned vyprávěl historku o dlouhovousém staříkovi, ale ani jeho nejmladší syn mu nevěřil. Všichni si mysleli, že Hošino utržené peníze propil v krčmě a pak někde splašil starou ptačí klec a dopotácel se s ní domů, aby mohl vyprávět smyšlený příběh.

Otci rodiny tedy nezbylo nic jiného, než aby do šátku znovu natrhal čajové listí — které přes noc opět jako zázrakem obrazilo — a vydal se na úmornou cestu do údolí.

Zapomněl ale, že je sváteční den. Tržiště bylo prázdné, všichni někde slavili, a tak se smutně opřel o strom a jen svým smutným hvízdotem zdravil kolem poletující ptáky.

O živou duši nezavadil až do soumraku, avšak konečně když už se chystal zase na zpáteční cestu, objevil se před ním z čista jasna zase ten stařík. V ruce držel svazek popsaných papírků z banky.

„Koupím ten pytlík čaje,“ pravil tiše. „Nemám ale žádné mince. Tady máš však mé bankovní poukázky, kdysi jsem v peněžním ústavu v podhůří uložil velké jmění, tak si pro něj můžeš zajet, až se ti to bude hodit.“

Ačkoli o něčem tak složitém, jako je uschovávání peněz v bance, Hošino dosud neslyšel, byl rád, že vyměnil alespoň něco, a rychle spěchal zpátky domů.

Byl by to snad stihl dříve, než by se jeho žena uložila ke spánku, jenže když začal stoupat do posledního kopce, začal náhle vát velmi silný vítr, tak silný, že jej ani v horách ještě nezažil. Stěží se udržel na hřebeni, kolem lítaly stromky vytržené z kořenů i kusy kamenů, a když se ta vichřice konečně přehnal, Hošino zjistil, že mu vítr z kapsy vyfoukal i všechny cenné papíry, které tam měl.

„To už nemáš lepší výmluvu?“ hubovala ho žena. „Kdo to kdy slyšel, uschovávat si cennosti v bance! Nějaký hlupák tě napálil a celá rodina teď bude další den třít bídu s nouzí! A co pravíš o vichřici? Vždyť tady, nad naší chaloupkou, se za celý den nepohnulo ani stéblo!“

Nedalo se nic dělat, Hošino musel vyrazit do vesnice z čajem ještě potřetí, a žádné reptání mu nepomohlo.

Na tržišti to tentokrát vypadalo slibně, neboť po svátcích vyrazil každý dokupovat zásoby. Ani tentokrát však Hošinovi nepřálo štěstí, každý nad jeho čajem ohrnul noc. A tak musela hlava rodiny čekat, s čím před soumrakem vyrukuje ten podlouný stařík.

Jakmile se stíny začaly dloužit, muž s šedým vousem skutečně přišel — a tentokrát sebou vedl tele. Obchod byl rychle uzavřen — tele za pytlík čaje, to vypadalo docela výhodně, a tak se Hošino do hor vracel s písní na rtech. Teď už mě žena konečně pochválí, říkal si.

Než však dorazil domů, šlo několikrát do tuhého. V úzké zátočině se tele Hošinovi vysmeklo, překousalo provaz, na kterém ho vedl, a při zapadajícím slunci zmizelo mezi skalisky.

Nikdo se však v horách nevyznal lépe než Hošino. Záludnému teleti nadběhl, skočil na něj z výšky a obojek mu uvázal pevně kolem krku, aby už dozajista nemohlo pláchnout.

Tak dorazili až domů. Přestože bylo velmi pozdě, jeho žena byla stále ještě vzhůru a vyhlížela, s jakou přijde dnes.

Teletem byla velmi překvapena — ústa dokořán údivem pomohla Hošinovi zvíře ustájit v malé kůlničce. Jak však chtěli za turem zavřít závoru, nastalo peklo.

Tele se začalo vzpouzet, vypadalo to, že kůlničku musí rozbořit. Do toho se přihnala obrovská bouře, blesky, hromy a provazy vody křížovaly oblohu a na Hošinovi ani na jeho ženě nezůstala nitka suchá.

Oba se vrhli hned do stájí, aby uklidnili jančící tele. To však bylo k neudržení a vypadalo, že musí každou chvíli utéci, a tak žena rychle vzbudila všechny děti, aby šly také pomoci. Teprve když se na každou telecí nohu pověsili dva caparti, zvíře se uklidnilo, bouře ustala a všichni si mohli jít v klidu lehnout.

Ráno na stole našli zvláštní vzkaz: „Milý Hošino,“ psalo se v něm, „jako mladý jsem se dopustil nepravosti — chtěl jsem své chřadnoucí dceři opatřit léčivý čaj, ale nemaje peněz, uchýlil jsem se k podvodu — kupci jsem za čaj dal nemocného psa, který do druhého dne pošel. On mne však za tuto nekalost proklel a já jsem se od své smrti až dosud musel každého dne zjevovat na tržišti, kde k té události došlo, a před setměním se poptávat po čaji. Z mého zakletí mne mohl vysvobodit pouze ten, kdo si dokázal až do dalšího rána ohlídat věc, kterou jsem mu za čajové lístky dal. A to jsi po dlouhých létech byl ty, milý Hošino, a tak ti z celého srdce děkuji. Dlouhovousý stařík“

Hošino i jeho rodina se zaradovali nad tím štěstím, které je potkalo. Po vydatném obědě zasadili ještě spoustu dalších čajových lístků, stloukli vozík, na kterém je začali vozit do vesnice, a Hošinovým obchodům s čajem se konečně začalo dařit.

Legenda o čaji Zhu cha

Tengo žil v malé vesnici, která přiléhala k císařskému paláci. Živobytí měli i se starou matkou skromné, každý den od svítání do soumraku obdělávali malé políčko za chýší, aby měli co do úst. Tengo snil, že se mu jednoho dne podaří vymanit se z koloběhu té nekonečné dřiny a najít si lepší živobytí, ale příležitost se ne a ne vyskytnout. Teprve když odrostl a stal se z něho mladík jak se patří, přišla chvíle, na kterou už dlouho čekal. Z balkónu paláce nechali vybubnovat zprávu, že se princezna bude vdávat, a že svou ruku dá tomu, kdo jí z přiveze ten nejvzácnější čaj z dalekých čínských provincií.

To bylo něco — ruka princezny! Tengo s hned sbalil svých pět švestek a vyrazil. Stará matka jej sice přemlouvala, že být císařem, to není nic pro něj, a že by si raději měl najít nějakou sobě rovnou, ale on už ji neposlouchal. Zdržel se až u poslední vesnické chýše — zastavila ho tam spanilá Kumiko a než se jí vysmekl, rychle k němu pravila:

„Mrzí mne, že odcházíš pro drahé čaje, aby ses mohl dvořit císařské dceři. Věz však, že i s tím nejobyčejnějším čajovým listím za mnou můžeš přijít, kdy budeš chtít.“

To však šlo Tengovi jedním uchem tam a druhým zase ven — duchem už byl přítomen na cestě do daleké Číny.

Cesta byla strastiplná — než se Tengo dostal k jižním břehům Japonska, než se přeplavil přes moře a než navázal kontakt s věčně spěchajícími Číňany, uplynulo několik týdnů a měsíců. Ukázalo se, že nejvzácnější čaj celé Číny u sebe ve sluji skrývá mohutný ohnivý drak, který si z něj sám zhusta vaří rozličné odporné lektvary. Jak však nejvzácnější čaj ze dračí sluje dostat a donést ho princezně, marně si lámal hlavu Tengo, než na to po dlouhém přemýšlení konečně přišel. Zdálo se mu to jednoduché — počká, až drak vylétne ze své sluje, aby si obstaral potravu, vklouzne dovnitř a obhlédne terén. Pak se vrátí do města, obstará totožný pytlík, jako ve kterém drak svůj čaj schovává, a až se drak za jídlem vydá poznovu, opět vklouzne do sluje, pytlíky vymění a bude mít vyhráno.

Jak vymyslel, tak udělal. Poprvé to šlo hladce — zatímco drak plenil okolní vesnice, aby naplnil svůj mohutný ohnivý břich, vetřel se do sluje a po drakově sídle

se porozhlédl — byla to zatuchlá sluj plná rozličného nakupeného harampádí, kde to páchlo sírou.

Když se vrátil do města, poručil ševci, aby mu ušil přesně takový pytlík, jako ve sluji zahlédl — červený, vyšíváný stříbrem, se zlatým lemováním. Švec s tím byl hned hotov, a tak se Tengo mohl vypravit do sluje podruhé.

Netušil však, že jej celou dobu někdo sleduje. Jako stín za ním totiž chodil jiný japonský mladík, Komacu, který taky toužil po ruce spanilé princezny — zatím se držel zpátky, ale jak Tengo vešel do drakovy sluje, z kapsy pláště vytáhl falešný pytlík a do jeho útroh chtěl zase ukrýt ten opravdový s nejvzácnějším čajem Číny, vystoupil z roušky stínů a strhla se mela.

Komacu chtěl získat pytlík s čajem jen a jen pro sebe, Tengo se pochopitelně bránil, a než se kdo nadál, váleli se oba na špinavé podlaze sluje a mlátili se hlava nehlava. A do toho se vrátil drak.

Drak měl sice plné břicho, ale i tak byl pořádně nevrlý, když ve svém doupěti uviděl dva nevítané hosty. Začal kolem sebe dštít oheň a Tengo i Komacu museli utéci hluboko do uzounkých, postranních jeskyněk sluje, kam za nimi drak nemohl.

Čekaly je pak oba dlouhé dny bloudění a tápání ve tmě. Když Tengo konečně našel nějaký postranní východ a úzkou špeluňkou se prosmýkl zase zpátky na denní světlo a čerstvý vzduch, zjistil, že už s ním Komacu není — možná tedy tento proradný mladík bloumá jeskyněmi za dračí slují dodnes.

Ani když se však Tengo vydal (i s pytlíkem čaje, který dosud ani na moment nepustil z rukou) zpátky do Japonska, nevedlo se mu dobře. Na noc se vždy zastavoval v nějakém hostinci, a ačkoli se vždy snažil vybrat si nějaký slušný podnik, kde se krčmář tvářil přívětivě a kde se po postelích neproháněly štěnice, musel jednoho dne u čínského pobřeží přespat v jedné opravdu zaplivané temnici, jejíž majitel se už alespoň dva týdny neholil a kde bylo pod peřinou všemožných breber tolik, že by to vystačilo na šest bleších cirkusů. No a tam se to stalo.

Když se Tengo ráno probudil, zjistil, že už pod hlavou nemá váček s voňavým nejvzácnějším čajem Číny, ale obyčejný hrubý pytel s pár lístky čaje ovocného. Tengo

samozřejmě hned běžel za hospodským, co to má znamenat, ale ten dělal, že nerozumí japonsky a že vůbec o ničem neví.

Tengo bědoval nad svým osudem a hluboce zarmoucen nasedl tedy na zpáteční loď do Japonska. Tím pro něj ovšem strážně nekončily — jakmile přirazili k japonským břehům, uviděl v přístavní krčmě velkou veselici. I ptal se, co to má znamenat a co že se slaví a taky se hned dozvěděl: princezna prý má svatbu.

Když se Tengo celý pobledlý ptal, koho že si to bere za muže, odpověděl mu nějaký obchodní cestující: „Nu přece toho zámožného pána ze severu. Peněz má, že kdyby je do kádě naházeli a sám se do ní ponořil, ani kousek by ho nekoukal ven, i když je pořádný dlouhán, a tak pro něj nebyl problém na tržišti pro princeznu vyhandlovat tolik nejvzácnějšího čínského čaje, kolik si jen přála.

Tengo na to neměl co říct a s ještě větším smutkem v duši se vydal pěšky zase domů. Jeho pláč a stezky však byly zbytečné. Kdo pozorně poslouchal, dozajista ví, kdo Tenga na kraji jeho vesnice už netrpělivě očekával. No ano, spanilá Kumiko.

Svatba se konala hned o dva dny později a Tengova matka na ni navařila tolik ovocného čaje, že jej novomanželé ani vypít nemohli. Tengo si pak s Kumiko založil ovocný sad, začali listy sušit, založili si živnost a vyváželi ovocný čaj do celého Japonska.

Legenda o čaji Rooibos zelený

Mezi domky starého města tokijského stávala kdysi stísněná čajovna. Nápoje v ní připravovala milá mladá dívka jménem Hohei; aby si vydělala na živobytí, musela se čile otáčet a hosty až dlouho do noci obsluhovat. Na všechno byla sama, neměla, zač by si do čajovny najala pomocníky.

Žilo se jí však celkem šťastně a vždy ještě dokázala pár drobných mincí ušetřit, dokud jednoho odpoledne do čajovny nepřišla ta podivná žena zahalená celá v černém hábitu.

Poručila si ovocný čaj, jak jí ho však Hohei přinesla, hned ohrnula nos a když ochutnala, nechala se slyšet, že prý je příliš sladký. Nelíbil se jí ani šálek, ve kterém byl čaj servírován, a čajovnický stolek se prý viklal.

Hohei z toho byla celá v šoku — dosud si ještě nikdo nikdy nestěžoval. Chtěla sice té dámě v černém pomoci, nabídla jí jiný stolek a chtěla donést jiný, onačejší čaj, její návštěva však odmítla, prodrala se z čajovny ven s mezi dveřmi pronesla kletbu: „Přeji téhle čajovně jen to nejhorší!“

Těžko říci, zda to zavinila právě ona, nicméně od té chvíle se na Hohei a její čajovnu lepila jedna svízel za druhou. Začalo to nevinně — na ulici se zřítil vývěsní štít, rozbilo se několik skleněných zhongů. Pak ovšem přišly i horší časy: přes noc se počaly ztrácet různé druhy čajů. Někdy jen pár lístků, občas celý sáček. Hohei měla ve svých tržbách pořádek, každou chybějící lopatku čaje spolehlivě poznala a nad každou se spravedlivě rozčílila.

Jako počestná dívka si ale nikdy netroufla po nocích ve své čajovně hlídkovat a sledovat, kdo že to k ní chodí krást, a tak jen tiše sledovala, jak se její zásoby tenčí a tenčí. Velmi ráda proto přijala nabídku od jednoho pohledného mladíka, který se v její čajovně občas ukázal, že jí pomůže zloděje vypátrat.

Přišel po setmění a ukryl se v koutě pod jedním stolkem. Hohei mu uvařila čaj do termosky a sama odešla do druhého patra čajovny, kde měla kamrlík se skříní a postelí.

Zdola se dlouho neozývalo nic, až nad ránem, když už Hohei konečně skoro usnula, se pojednou ozvaly plíživé kroky. Bylo slyšet, jak mladík vstává a dere se za nimi. Hohei

naslouchala, co se bude dít dál, ale jediné, co se ještě ozvalo, byla obrovská rána a nelidský nářek toho mladíka.

Dívka se rychle oblékla a co jí nohy stačily seběhla dolů, tam už však nebyl nikdo, jen otevřený pytel s tím nejdražším čajem, ke kterém zase pár uncí scházelo. Onen mladík už se pak v čajovně ukázal jen jednou — stále ještě měl hlavu zavázanou obvazem a s Hohei nechtěl ani mluvit.

Netrvalo však moc dlouho a své služby krásné Hohei nabídl další mladý muž — tentokrát trochu při těle a zadýchaný, ale přeci jen také celkem hezký. Podle dohody přišel těsně po setmění, schoval se za skříň, Hohei popřál dobrou noc a začal číhat na toho zlotřilého zloděje.

Zase byl až do svítání klid, jakmile však první paprsky ozářily stolky čajovny, ozvaly se dole kradmé krůčky, mladíkovo hekání a pak obrovská rána.

Když Hohei seběhla dolů, uviděla už ale zase jen prázdnou čajovnu. Obloustlý mladík se v čajovně už nikdy neukázal, a když se po něm ptala, říkali, že ho viděli rychle utíkat kamsi do jižních provincií. A čaje se ze skladu ztrácely dál a dál.

Když už si Hohei myslela, že snad čajovnu bude muset zavřít, stal se ale pojednou málem zázrak. Když už se smrákalo, zaklepal na její dveře nesmělý mladík, který už její čajovnu navštěvoval delší dobu, a na kterého už si delší dobu pomýšlela. Že prý by jí rád pomohl v jejím obchodě, a jestli by ho nechala toho zlořáda vypátrat.

Hohei nadšeně souhlasila, uvařila mu nejlepší čaj a dlouho si s ním povídala o všem možném. Teprve až když slunce docela zapadlo, opustila ho a vyšla po schodech nahoru, a i tehdy by s ním v hloubi srdce nejraději zůstala.

Ani jeden z nich až do rána neusnul. Když se ozvaly tiché šlépěje neznámého výtržníka, Hohei byla hned na nohou a rozběhla se dolů. Přišla však pozdě: obrovská rána se ozvala ještě dřív, než rozrazila dveře do čajovny.

Když všecka poděšená vběhla dovnitř, uviděla, co se stalo: její milý ležel mezi pytli s čajem v tratolišti krve. Nepomohl mu ani starý felčar, kterého vytáhla z postele.

Hohei od té chvíle zahořkla. Oblékla se do černého a od té doby se před lidmi ukazovala pouze s tmavým vdovským šátkem. V její čajovně se však najednou jako když utne

přestali přes noc ztrácet čaje a podnik tak začal zase prosperovat. Pověst čajovny se dokonce roznesla po celém Tokiu a zejména pro vyhlášený zelený Rooibos si k Hohei chodili gurmáni z celého města.

Taková je tedy legenda o čajovně staré Hohei. Čajovna prý dosud v jedné uzounké uličce toho velkoměsta stojí — stačí jen trochu přivřít oči...

Poslední legenda o čaji

Óšima byl chudý muž, práce neměl a peněz už vůbec ne, a tak se občas, když se tak potuloval ulicemi rozličných měst a městeček, musel uchýlit i k nějaké té krádeži. Jednu si naplánoval, když už mu pořádně kručelo v žaludku a bezcílně bloumal po předměstí Tokia.

Aby měl co do úst dalšího dne, vetřel se Óšima po setmění do velikého skladu, kde si kupci zamykali velké pytle s rozličnými drahými vonnými čaji. Protože už nebyl nejmladší, vybral si jeden z menších pytlů, jen takový, aby si ho dovedl pohodlně hodit na ramena a rychle s ním zase pláchnout někam daleko.

S naloupeným proviantem se zase tiše plížil zpět na ulici. Chtěl se co možná nenápadně protáhnout dírou v plotě, kterou vklouzl na zahradu skladu, ale co čert nechtěl, když se před ní shýbal, pořádně se praštil do hlavy o jedno z planěk plotu.

Jadrně si zanádal a s boulí a pytlem čaje se horko těžko vypotácel zpátky na osvětlenou cestu. Ani tady však Óšima neměl vyhráno. Pod mdle zářící lampou na něj totiž čekal strážník. Měl starou uniformu s výložkami a dlouhý knír.

„Copak jsme tam dělali, pane Óšimo?“ zeptal se.

Óšimovi bylo divné, že ho zná jménem, ale hlava ho ještě pořádně bolela, a tak si s tím rozhodně nedělal starost. „Vzal jsem si jeden pytlík čaje, abych ho mohl zítra prodat a mohl si dopřát něco k obědu,“ přiznal raději hned barvu, neboť věděl, že zapírat je zbytečné.

„Aha,“ pokýval hlavou strážník. „Správně bych tě teď měl zavřít a zítra ráno nechat odsoudit. Na to však nemám to srdce. Pustím tě pod jednou podmínkou: Že s tím čajem, který si ukradl, pomůžeš do té doby, než se rozední, alespoň třem potřebným lidem. Pak si jdi kam chceš a ten kradený čaj klidně prodej. Souhlasíš?“

Aby Óšima nesouhlasil! Ještě než strážník domluvil, už klusal ztemnělými ulicemi, aby našel prvního opuštěného člověka, kterému by svým čajem mohl pomoci.

Na nároží ležel první nebožák — nějaký stařík, o kterého se nepostarali vlastní potomci tam teď bez peněz mrzl, zabalený pouze v děravé dece. Óšima nelenil. Zaběhl do blízkého lesíka, sesbíral něco suchých klacíků, rozdělal oheň a v rendlíku, který našel

vedle toho spícího nebožáka, mu uvařil čaje, co se do něj jen vešlo. Stařík se v tom ruchu probudil, a ten čaj od Óšimy, který ho té noci zachránil před zmrznutím, vzpomínal do konce života.

A Óšima pádil dál. Jak tak s čajem na zádech běžel městem, aby ho snad nezastihly sluneční paprsky, zaslechl náhle od řeky volání o pomoc. K mostu doběhl právě včas — nějaký pozdní chodec si v místní nalévárně přihnul víc, než snesl, a tak cestou před řeku neudržel rovný krok. Óšima navzdory svému nachlazení neváhal, vnořil se ve studenou vodu, opilce vylovil a navařil mu čaje, co se jen do kotlíku, který se na břehu řeky válel, vešlo. Tím už měl splněn druhý dobrý skutek té noci.

Třetího potřebného člověka však Óšima nepotkal, ani když si málem nohy uběhal. Město bylo nad ránem prázdné, všichni už spali, a tak první ranní paprsky zastihly Óšimu s váčkem čaje ještě skoro plným. Co měl chudák dělat, slib nesplnil, a tak se vydal na nejbližší četnickou stanici.

„Nemohu najít nikoho, pro koho bych udělal třetí dobrý skutek,“ přiznal se.

„Jaký třetí dobrý skutek?“ tázal se strážník, který měl noční službu.

„No přece ty tři dobré skutky, které mi nakázal udělat ten váš kolega s knírem a starými výložkami na uniformě.“

Četník se zamračil. „Dnes v noci mám službu v celém městě jen a pouze já, a navíc o žádném četníkovi, který by měl dlouhý knír, nevím.“

Óšimovi to bylo jasné — jak se uhodil do hlavy, zřejmě se mu celý ten rozhovor jenom zdál. Chtěl tedy z té četnické stanice zase vycouvat a vstávajícím městem se vytratit někam pryč, ale četník ho zadržel.

„A v čem měly ty vaše dobré skutky spočívat?“

Óšima mu vysvětlil, že měl alespoň třem potřebným lidem uvařit něco svého čaje.

„No, jestli chcete,“ zasmál se strážník, „tak ten poslední čaj můžete uvařit mě. Už naléhavě potřebuju něco, co by mě postavilo na nohy, celou noc jsem nezamhouřil oka.“

Óšima svolil a uvařil strážníkovi plnou konvičku čaje ze svého sáčku, které měl stále u sebe.

„A víte, že vám to docela jde?“ pochválil ho strážník. „Vždyť vy byste si klidně mohl třeba založit čajovnu! Já bych vám pomohl s propagací a doporučil vás všem svým kolegům, nějaká prázdná špeluňka s levným pronájmem by se taky určitě našla. Tak co, půjdete do toho?“

Slovo dalo slovo, a tak se Óšima stal zanedlouho pánem čajovny známé po celém městě. Ačkoli čaje měl na svém nápojovém lístku všelikeré, různé a rozličné, nikdy nezapomněl svým hostům doporučit nejdražší čaj, který se naučil vařit jako první a díky němuž se stal zase počestným občanem.